

Maandoverzicht no. 9 - 1967

(Tijdvak 1-9-1967 t/m 30-9-1967)

I N H O U D

No.883.986

I. Communisme Internationaal

De Sowjet-Unie vijftig jaar na de Oktoberrevolutie
Spanningen in de Sowjetmaatschappij
Het conflict tussen bureaucratie en intelligentsia

II. Activiteiten van de Communistische Partij Nederland

De "autonome koers" van de CPN
De CPN en de Roemeense CP
De CPN en de oorlog in Vietnam
De kwestie Hulst
Leen Seegers, Piet Kuiper en Jan Houtman
Het "Waarheid"-festival

III. Activiteiten van de communistische hulporganisaties

De frontorganisaties en het conflict in het Midden-
Oosten
NVB-steun aan Vietnam
De Vereniging "Nederland-USSR" en "Vernu"

IV Andere Groeperingen

De PSP en het Midden-Oosten
Reis van Boetes naar Noord-Vietnam
Conferentie van "voorhoede"-jeugdorganisaties
SJ-activiteiten

Agenda

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De Sowjet-Unie vijftig jaar na de Oktoberrevolutie

In de Sowjet-Unie staan deze maanden in het teken van de vijftigste verjaardag van de "Grote Socialistische Oktoberrevolutie", Lenins greep naar de macht in het chaotische Rusland van november 1917, gevierd - nu al een halve eeuw - als de eerste en beslissende overwinning van het socialisme op het tot sterven gedoemde kapitalisme.

Dat deel van de communistische wereld dat het "linkse avonturisme" nu zo verfoeit, maakt zich op voor "het festival van de overwinningen van het communisme, van het marxisme-leninisme, van de door 'het leven' bewaarheid geworden inzichten van Lenin, de leider van de Oktoberrevolutie"-- de geslaagde linkse avonturist.

Het "leven" - de historie van vijftig jaar Sowjetbewind - mag dan al een machtige staat hebben opgeleverd, het heeft (behalve voor de communisten zelf) nimmer "ex post" Lenins marxistische gelijk kunnen bewijzen. De bolsjewistische machtsgreep is een hachelijk avontuur geweest, waarin het door de meesters van het wetenschappelijke socialisme gewezen patroon voor de revolutie nauwelijks te herkennen is en waarin de inspiratie van generaties Russische revolutionairen het tekort aan marxistische "wetenschappelijke" zekerheden heeft moeten compenseren.

Ook Lenin zelf heeft dan ook soms aan het welslagen van zijn "experiment" getwijfeld, zoals bleek uit zijn constatering op het congres van de Sowjets in januari 1918, dat de bolsjewieken op dat moment al vijf dagen langer aan de macht waren dan destijds (in 1871) de Parijse communards - een feit dat hem kennelijk evenzeer verheugde als verbaasde - en bleef voortdurend voorbereid op de mogelijkheid van illegaliteit en vlucht.

Bracht echter enerzijds het avontuur van Lenins bolsjewieken een abrupte wending in de ontwikkeling van het marxisme, anderzijds volgde de latere ontwikkeling van het socialisme in de Sowjet-Unie ook niet continu uit het leninisme - integendeel - zodat een beroep op het attest van "het leven" in verband met de juistheid van Lenins inzichten kennelijk tot weinig anders dient dan tot zelfrechtvaardiging van

de heersende kaste.

Niet de vijftigjarige duurzaamheid van de Oktoberrevolutie maar vijftig jaar partijmacht, vijftig jaar heerschappij van een van het proletariaat vervreemde partij-olichargie zal op 7 november de titel zijn van "het festival van de overwinningen van het communisme". De Oktoberrevolutie zelf duurde even kort als de revolutie van de commu- nards.

In de maanden vóór hun greep naar de macht hadden Lenin en zijn bolsjewieken beloofd een totaal nieuwe staat te zullen stichten. Lenin sprak daarbij van een federalistisch systeem van autonome commu- nes, geleid door bij vrije en geheime stemming gekozen vertegenwoor- digers, die afzetbaar zouden zijn en gesalarieerd zouden worden als "goede arbeiders". De sowjets, raden van arbeiders, boeren en solda- ten, zouden van de laagste tot de hoogste niveaus het bestuursappa- raat van dit systeem vormen. Het leger zou worden vervangen door een volksmilitia. De "staat" in de traditionele zin, maar dan gezien als het onderdrukkingsapparaat in handen van de voormalige heersende klas- se, zou beginnen af te sterven onmiddellijk na de vestiging van de heerschappij van het proletariaat.

Lenin stelde de bijeenroeping van een Grondwetgevende Vergade- ring in het vooruitzicht, kondigde aan dat de sowjetmacht alle naties binnen de Russische grenzen hun onvervreemdbaar zelfbeschikkingsrecht zou garanderen- hetgeen wilde zeggen "het onmiddellijke en volledige herstel in vrijheid van Finland, de Oekraïne, Wit Rusland, de Moham- medaanse naties etc... tot en met de vrijheid tot afscheiding". Hij stelde de nationalisatie van de grond in het vooruitzicht, waarbij de lokale sowjets in afwachting van een definitieve beslissing van de Grondwetgevende Vergadering de bezitsrechten en het vruchtgebruik zouden regelen. Hij beloofde de beslissingen van de massa te zullen respecteren zelfs wanneer deze niet in overeenstemming zouden zijn met zijn eigen inzichten, zelfs wanneer de boeren aan de (toenmalige) Revolutionair Socialistische Partij de voorkeur zouden geven boven de bolsjewistische partij.... en zelfs wanneer zij deze revolutionair- socialisten een meerderheid in de Grondwetgevende Vergadering zouden geven.

Lenin kondigde "vrijheid en gelijkheid" aan voor alle in de sowjets vertegenwoordigde partijen, die in vreedzame en democratische wedijver hun inzichten tot gelding zouden kunnen brengen. Hij beloofde

algehele en onbeperkte persvrijheid - kortom een ware democratie.

"Alle macht aan de sowjets", de leuze van de Oktoberrevolutie, heette al deze beloften samen te vatten. Maar nauwelijks was de revolutie gewonnen of de leuze zelf bleek een loze frase te zijn geweest en de meeste beloften werden in hun tegendeel ingelost....

De geschiedenis is bekend. Sinds vijftig jaar heeft de communistische propaganda waan en werkelijkheid dooreengehaald. De werkelijkheid van een ongehoorde politieke en economische machtsvorming en de waan van de onvermijdelijkheid van de overwinning van het socialisme op het ineensstortende kapitalisme; de werkelijkheid van een "eenheidswelvaart" en een "massacultuur" en de waan van sociale bevrijding, culturele revolutie en de geboorte van een nieuwe mens; de werkelijkheid van een autocratisch en totalitair bewind en de waan van een socialistische democratie (met theorieën over de rol van de arbeidersklasse, geleid door de communistische partij, in de revolutionaire strijd en de opbouw van een nieuwe maatschappij; over de dictatuur van het proletariaat; over de sowjets als organen van de werkelijke macht van het volk en over het bondgenootschap tussen de arbeidersklasse, de boeren en de andere lagen van het werkende volk als een beslissende factor in de strijd voor "volksdemocratie").

In deze maanden vooral werkt de propaganda op volle toeren om de continuïteit van de revolutie en de eenheid van haar theorie en praktijk te demonstreren.

"Voor het eerst in de geschiedenis - heet het - heeft de Oktoberrevolutie een eind gemaakt aan de heerschappij van feodalen en kapitalisten en de 'rechtsorde' van de uitbuiters vernietigd. Onder de leuze 'alle macht aan de sowjets' hebben arbeiders, boeren en soldaten de oude wereld neergehaald en de dictatuur van het proletariaat gevestigd, een nieuw soort staat - de socialistische Sowjetstaat - waarmee het tijdperk van de heerschappij van het werkende volk werd ingeluid".

"De Oktoberrevolutie heeft de economische en sociaal-politieke emancipatie van de massa, hun bevrijding van elke onderdrukking en hun verdere ontwikkeling tot doel gehad. Daarin ligt dan ook de diepste betekenis van haar revolutionair humanisme: ze heeft de mogelijkheid geopend voor een radicale oplossing van alle problemen die in de loop van de geschiedenis der mensheid zijn ontstaan - het probleem van de

toekomstige maatschappij, het probleem van de sociale vooruitgang, het probleem van oorlog en vrede en dat van het lot van de wereldbeschaving".

"In vijftig jaar is het Sowjetvolk de weg gegaan van een feodale en kapitalistische maatschappij naar een radicaal socialistische maatschappij, van politieke rechteloosheid naar socialistische democratie, van de nationale onderdrukking van de verschillende volkeren naar hun vrijheid en gelijkheid, van technische en economische achterlijkheid naar een moderne geïndustrialiseerde en gecollectiviseerde maatschappij, van onwetendheid naar wetenschap en cultuur..."

De kosten van dit alles worden daarbij uiteraard niet gerekend, niet de kosten in geld en niet de kosten in bloed, in slachtoffers van een meedogenloos bewind - de tien miljoen boeren die ook Chroestsjow "vergat" in zijn destalinisatiereide, de dood ingejaagd in "een van de meest glorieuze perioden in de geschiedenis van de Sowjet-Unie", die van de collectivisatie, en de ongetelde slechtoffers van het Stalinistische schrikbewind - maar ook niet de economisch misschien nog hogere kosten aan "forlorn alternatives", aan wat had kunnen zijn als de partij-olichargie niet zoveel decennia lang de dynamiek en de creativiteit van de wetenschappelijke, technologische, economische en culturele intelligentsia in kluisters gehouden had.

Want in de lofzangen op de verworvenheden van het zo democratische en humanistische socialisme passen de woorden slecht bij de wijs. Het moesten lofzangen zijn op de geprivilegieerde nieuwe kaste (uiteraard niet zonder verdiensten) die erin geslaagd is vijftig jaar lang de mythe van een "Oktoberrevolutie" in stand te houden, evenzolang het Russische volk eronder te drukken en tegelijkertijd een ontzagwekkende wereldmacht op te bouwen.

Maar zullen de niet geschatte kosten zich misschien niet toch nog presenteren en tot een bankroet leiden?

De Sowjetmaatschappij

Naar haar fysiek potentieel gerekend is de Sowjet-Unie de tweede wereldmacht. Militair-technisch geeft zij de Verenigde Staten weinig of niets toe. Haar uithoudingsvermogen in de bewapeningswedloop en in de strijd om de suprematie in de ruimte hangt echter af van de ontwikkelingsmogelijkheden en de spankracht van haar economie.

De Sowjet-economie rust echter op een ongelijk ontwikkelde grondslag. Haar industriële basis, betrekkelijk hoog ontwikkeld, is een samenstel van primitieve en (vooral in technologisch opzicht) zeer moderne componenten. Haar agrarische basis is inefficiënt georganiseerd, lijdend - nog steeds - aan de rampzalige gevolgen van de collectivisatie, met een opbrengst per hoofd van de bevolking die nog maar juist het niveau van vóór de revolutie haalt.

De drang tot resolute hervorming van de economische organisatie, sinds 1962 georiënteerd op de verwezenlijking van de ideeën van Liberman, wordt gefrustreerd - meer dan in verschillende Satellietlanden - door de behoudzucht van de topapparatsjiks, die een statusbelang hebben bij de handhaving van de meer orthodox-socialistische principes in de economische productie.

Terwijl de kloof wijder wordt tussen de zich in een hoog tempo ontwikkelende technologie en het verouderde Marxistische economische systeem, dringt zich de achterlijkheid in de organisatie van de productie en de distributie van economische goederen met de daaruit resulterende ongelijkmatigheden in de consumptieve sfeer steeds meer op. Het probleem van de onvoorstelbare inefficiëntie en verspillingen in de Sowjet-economie wordt groter naarmate (vooral door de invoering van de automatie) de efficiëntie van de produktie in de hoogst ontwikkelde kapitalistische landen sneller toeneemt.

Het is een probleem dat niet wordt opgelost met correcties in de geest van Liberman of met opvoering van de aantallen technische en economische deskundigen. Het is slechts oplosbaar door herschepping van het "economisch model", waarin over en weer op elkaar betrokken vrijheden en verantwoordelijkheden, informatiemogelijkheden en beslissingsbevoegdheden, markt-, competitie-, loon- en prijsfactoren in een samenhangend en zelf-werkend geheel gevat worden.

De ideologie - het schild waarachter de apparatsjiks hun gevestigde belangen verdedigen tegen de technologische en economische intelligentsia - is echter een obstakel geworden voor de vooruitgang. Consequent Libermanisme zou een uitweg kunnen openen uit de impasse; maar een consequent Libermanisme is onverenigbaar met de traditionele conceptie van "socialisme". De stagnatie in de landbouw kan worden doorbroken door een fundamentele structurele hervorming, door de verwerving van het zo gekoesterde ideologische dogma van de kolchose; maar de apparatsjiks weigeren de mogelijkheid van een dergelijke, voor hen levensgevaarlijke vorm van destalinisatie, zelfs maar in overwe-

vorm van destalinisatie, zelfs maar in overweging te nemen.

De beklemdheid van de sociologische structuur van de Sowjet-Unie is bovendien wel zo ernstig als die van haar economische structuur. De boerenbevolking wordt, zowel door afremming van het urbanisatieproces als door de handhaving van het collectivisatiebeginsel, gedwongen zich te schikken in omstandigheden die in economisch opzich weinig zinvol zijn *). Geen wonder, dat zij cynisch staat tegenover het regime. "Zijne majesteit het proletariaat" (woorden van Chroestsjow) is onmondig, mist het recht van organisatie (buiten partijverband) en de middelen het arbeidersbelang tot gelding te brengen. Stakingen zijn onwettig. De vakbewegingen zijn contrôle-organen van het apparaat.

De technologische en economische intelligentsia weet zich onmisbaar en voegt zich slecht onder het patronaat van de apparatsjiks. De wetenschappelijke en culturele intelligentsia vervreemdt in toenemende mate van de orthodoxie, maar wordt vleugellam gehouden. Het militaire apparaat leeft in een voortdurende hachelijke coëxistentie met het partij-apparaat, permanent bedreigd in zijn typisch eigen institutionele en ideologische belangen.

Het "apparaat" - de partij- en staatsbureaucratie - beheerst en controleert de Sowjetmaatschappij in al haar geledingen. De bureaucratistische elite bezit alle macht. De sowjets, de vertegenwoordigende lichamen en de massa-organisaties vervullen slechts formele en rituele functies. De bureaucratistische elite houdt de maatschappij in een permanente kramptoestand en verhindert de zelfexpressie van de intelligentsia, wier natuurlijke taak het is (zoals in de Westerse democratieën) het volksgevoelen te catalyseren en publieke opinie te vormen. Ze heeft zich ook moedwillig afgesloten voor de sociologische en psychologische ontwikkelingen die in deze maatschappij gaande zijn. Ze heeft zelfs de middelen verworpen om die ontwikkelingen te peilen door de sociologische en psychologische research systematisch tegen te gaan. Kortom, de bureaucratistische elite is vervreemd van de intelligentsia en van de massa.

Dat wordt ook zo ervaren. De bureaucratistische elite wordt gezien

---

*) In verband met het "underemployment"-probleem hebben de autoriteiten de kolchose-arbeiders onlangs toestemming gegeven tot vrije nevenarbeid.

als een vreemd lichaam in de structuur van deze geïndustrialiseerde, technisch en academisch ontwikkelde maatschappij, waarin managers, technologen, economen, wetenschapsbeoefenaars en vertegenwoordigers van de culturele intelligentsia in de uitoefening van hun sociale en economische functies belemmerd worden en niet in staat zijn die waarden te realiseren waarvoor zij zich, louter door hun bestaan, gesteld zien. De bureaucratische elite wordt ook ervaren als een profiterende kaste, die ten nadele van alle andere sociale groepen een groot deel van het "sociaal product" opeist ter bekostiging van haar politieke zelfhandhaving en de expansie van haar machtssfeer.

Het resultaat is een broeiend conflict tussen de hoogste bureaucratische kaste en de intelligentsia.

De uitkomst van dat conflict is onvoorspelbaar. De sowjetologen aarzelen nog zich uit te spreken - er is sinds twee jaar een intensieve discussie over gaande - hoewel sommigen reeds weinig meer verwachten van een vreedzame evolutie van het Sowjetsysteem en een ineenstorting van de partijbureaucratie onder druk van de andere elitegroepen praktisch onvermijdelijk achten.

Hoe of wanneer dat zal gebeuren - als het gebeurt - zal waarschijnlijk afhangen van de een of andere onverwachte speling van de geschiedenis die zich vooraf in geen enkele analyse laat vinden. Een vonk zal de opgehoopte energie tot ontlading moeten brengen.

Maar het heeft zin, de mogelijkheden vooraf onder ogen te zien om te kunnen vatten wat er gebeurt als de vonk wel - of niet - wegspringt.

De totalitaire bureaucratie en de drang tot verandering

Het verzet tegen de totalitaire bureaucratie komt voornamelijk uit de milieus van de andere elites. De massa van de industrie-arbeiders en de boeren is inert. (In zoverre is de leninistische revolutietheorie met de nadruk op de avant-garde rol van de partij wel realistisch geweest.) Het conflict spitst zich dan ook toe in de verhouding tussen de bureaucratische elite - vooral de partijelite - enerzijds en de technologische/economische intelligentsia en de wetenschappelijke/culturele intelligentsia anderzijds. (De militaire elite speelt een bijzondere rol.)

De breuklijn tussen de bureaucratische elite en de intelligentsia

is uiteraard niet scherp te trekken. Er is sprake van een zekere overlapping van de beide groepen deels in ideologisch, deels in functioneel opzicht. Ook een deel van de technologische en economische intelligentsia is conservatief ingesteld*) en met name de staatsbureaucratie is opgebouwd uit figuren die uit de technologische en economische intelligentsia afkomstig zijn.

Een scherpere breuklijn bestaat er dan ook tussen de eigenlijke partijbureaucratie en de intelligentsia.

De disproportionaliteit tussen de aantallen en de invloedsmacht van deze groepen laat zich als volgt becijferen.

De bureaucratische elite bestaat uit naar schatting 400.000 personen, waarvan er 200.000 tot de hoogste partijbureaucratie behoren en 200.000 tot de hoogste staatsbureaucratie.

De technologische en economische intelligentsia (inclusief de managers) omvat echter naar schatting 7 miljoen personen, waarvan er 2,3 miljoen lid zijn van de partij. De wetenschappelijke en culturele intelligentsia omvat 5,3 miljoen personen waarvan er 1 miljoen lid zijn van de partij.

De partijbureaucratische elite vormt ongeveer 2% van het totale CPSU-lidmaatschap, de technologische en economische intelligentsia (voorzover partijlid) ongeveer 24% en de wetenschappelijke en culturele intelligentsia (voorzover partijlid) ongeveer 10%.

Maar op het XXIIIe CPSU-Congres (1966) - en dit is belangrijk voor de bepaling van de invloedsmacht van de onderscheiden groepen - werd de hoogste partijbureaucratie (2%) vertegenwoordigd door 46% van de gedelegeerden en in het nieuwgekozen Centraal Comité door 80% van de CC-leden. De technologische en economische intelligentsia (24%) daarentegen bracht slechts 14% van de gedelegeerden in de congreszaal en 2% in het Centraal Comité, terwijl de wetenschappelijke en culturele intelligentsia (10%) door 4,5% van de gedelegeerden vertegenwoordigd was en door iets meer dan 4,5% van de leden van het nieuwe Centraal Comité (maar dan nog voornamelijk als assistenten van de officiële cultuurfunctionarissen van de partij.)

---

*) Tijdens een eind 1965 onder auspiciën van de "Ekonomitsjeskaja Gazeta" gehouden conferentie waaraan een duizendtal industriële managers, economen en academici deelnamen, bekritiseerde Agitprop-leider een deel van de "economische kaders" vanwege hun verzet tegen de economische hervormingen.

(Wordt echter het partij-deel van de secundaire elites al zo door de partijbureaucratische elite weggedrukt het veel grotere niet-partij-deel heeft een nog slechtere sociale status en een nog beperktere invloedssfeer).

Het XXIIIe CPSU-Congres leert echter nog meer. Volgens de opgaven van Brezjnev in zijn verslag over de werkzaamheden van het CC zijn meer dan 50% van de leden van de CPSU jonger dan 40 jaar en zijn eveneens ongeveer 50% van de leden (voor het grootste deel dezelfde) eerst lid van de partij geworden na de dood van Stalin in 1953. Deze grote groep betrekkelijk jonge partijleden levert verreweg het grootste contingent van de 30% leden met een middelbare schoolopleiding en de 18% leden met een universitaire opleiding. (Het zijn deze laatsten die de intelligentsia in de partij vertegenwoordigen).

Van de 195 leden van het Centraal Comité echter zijn er slechts 13 jonger dan 45 en 105 in elk geval beduidend ouder (90 ten naaste bij 60 en 15 ten naaste bij 70 jaar). Onder de CC-leden zijn er - afgezien van ongeveer 20 leden van wie het gegeven niet bekend is, maar die voor het merendeel tot de oudere garde zullen behoren - slechts 4 die sinds de dood van Stalin partijlid zijn geworden.

Dit alles illustreert dat het conflict tussen de bureaucratische elite en de andere elites verschillende uiterst belangrijke aspecten heeft. Het is in de eerste plaats een machtsconflict, een strijd tussen een betrekkelijk kleine heersende kaste die vooral beoogt de posities te handhaven van waaruit zij de maatschappij in haar tentakels houdt, en een aantal veel grotere intelligentsia-groepen die beogen de functies uit te oefenen die hen in de maatschappij natuurlijkerwijs toekomen en vooral ook het daaraan verbonden prestige te verwerven. Het is in de tweede plaats een conflict tussen een kleine, machtige groep met betrekkelijk weinig educatie, die in wezen afkerig en wantrouwend staat tegenover de moderne wetenschappen en cultuurvormen en de hoger ontwikkelde intelligentsia. Het is een conflict tussen de "voorhoede van het proletariaat" en de opkomende nieuwe "middenklasse". En het is tenslotte een generatieconflict.

In de afgelopen paar jaren is de kloof tussen de bureaucratische elite en de andere elites (en de jeugd) verdiept en verwijd.

De managers en de technocraten die eerst jarenlang Chroestsjows ondoordachte economische hervormingen en contra-hervormingen over zich heen hebben moeten laten gaan, moeten het nu ook nog aanzien, dat er van de grote drukte rond het Libermanisme weer zo weinig overblijft dat van een reconstructie van het planning-, productie- en distributiesysteem geen sprake is. Het economische systeem barst uit zijn oude vormen en zij mogen slechts de scheuren dichten.

De wetenschappelijke en culturele intelligentsia is onder het juk doorgedaan van Stalin (begin dertiger jaren), (rond 1946), Chroestsjow (begin 1963) en diens opvolgers (vóór het XXIIIe-CPSU-Congres, in 1966) - om slechts de dieptepunten in een lange periode van onderdrukking op te sommen - maar de drang zich tot gelding te doen brengen wordt de laatste tijd alleen maar sterker.

De schrijvers laten zich steeds minder dwingen en de beoefenaars van de geesteswetenschappen (een betrekkelijk nieuwe lichtung in het protestleger) beginnen steeds dringender de eis van vrije studie en research te stellen. Tot zelfs in de Komsomolskaja "Prawda" verschijnen artikelen waarin er tegen geprotesteerd wordt, dat de Sowjet-sociologen zich niet met de werkelijke sociale problemen mogen bezighouden en waarin een grotere invloed van de intellectuelen op de politiek, een belangrijkere rol in structuurvernieuwing van de maatschappij geëist wordt. Hun research moet door het regime niet gebruikt worden als een middel om de maatschappij te controleren, maar om haar te hervormen.

En de jeugd - de jeugd die deel wil hebben aan de verboden wereldcultuur en die in Oost (zoals in West) in opstand komt tegen de oudere generaties.....

De toekomst: twee mogelijkheden.

Deze dingen overdenkend heeft een bekende sowjetoloog onlangs ironisch opgemerkt, dat de Sowjet-Unie al bij al tot nu toe wélgevaren is - na de laatste 45 jaar vijf jaar geregeerd te zijn geweest door "verraders", twintig jaar door een waanzinnige massamoordenaar met een middelmatig verstand van de meest essentiële zaken, tien jaar door een "dolzinnige plannenmaker" en sindsdien weer door de meest fatasielozes bureaucraten.

Het valt, punt voor punt, niet tegen te spreken. De situatie is echter ernstiger dan deze ironie doet vermoeden. Sommige sowjetologen

spreken er reeds van, dat de Sowjetmaatschappij, uitgeput door de koorts van het Chroestsjowisme, nu in een dodelijke bureaucratische coma is geraakt.

In dit verband dringt zich de herinnering op aan de theorie van Marx over de onvermijdelijkheid van een sociale revolutie in een kritieke periode, waarin de krachten die eertijds de ontwikkeling hebben begunstigd tot een belemmering voor verdere ontwikkeling zijn geworden. Een revolutionaire verandering in de basisstructuren zou op dit punt niet meer zijn tegen te houden en de hele ontzaglijke bovenbouw in elkaar doen storten.....

Sommigen zien de ontwikkelingen in de Sowjetmaatschappij een dergelijke crisis reeds naderen en spreken van een vóórrevolutoinaire situatie. Zij menen, dat het conflict tussen het verstarrende regime, dat geen enkele grond tot zelfrechtvaardiging meer heeft dan het persoonlijke belang van degenen die ervan profiteren en de jonge, dynamische krachten van het volk dat begint te ontwaken uit een lange verdoving, tot een revolutionaire uitbarsting moet komen, een uitbarsting die des te heviger zal zijn naarmate de verstarde bureaucratie langer in staat zal zijn met haar machtsmiddelen het noodlot af te wenden.

Anderen achten een compromis tussen het regime en de andere georganiseerde elites nog niet uitgesloten en menen, dat het regime zich nog bijtijds en juist in die mate als noodzakelijk is naar de eisen van de ontwikkeling zal voegen.

De vraag is of het daartoe inderdaad nog de tijd zal hebben, omdat het juist karakteristiek is voor een bureaucratie dat ze niet snel reageert.

Het alternatief blijft voorlopig staan: revolutie of een zeer versnelde evolutie van het systeem, met een goede kans, dat de geschiedenis zal kiezen voor een zo dramatische evolutie dat ze "revolutionair" zal blijken te zijn.

Een sterke man die de ontwikkelingen naar zijn hand zal kunnen zetten is in elk geval - daarover zijn de sowjetologen het wel eens - niet in zicht, hoewel het mogelijk is dat hij zich nog schuil houdt in de elite die in deze beschouwing nagenoeg onbesproken is gebleven: de militaire kaste.

Voor noodgevallen immers houdt de historie Bonapartes in reserve.....

H O O F D S T U K   I I

Activiteiten van de Communistische Partij van Nederland

De "autonome koers" van de CPN

In de afgelopen maanden heeft de CPN in haar dagblad "De Waarheid" meerdere malen de aandacht gevestigd op haar onafhankelijkheid binnen de communistische wereldbeweging, in het bijzonder t.a.v. het Russische kamp. Opmerkelijk is het dat "De Waarheid" veelal aansloot bij een publicatie uit buitenlandse communistische bron die òf begrip toonde voor de situatie in de Chinese Volksrepubliek, òf kritiek uitoefende op toestanden in de Sowjet-Unie. Zo gaf het CPN-dagblad medio augustus j.l. een grote publiciteit aan het nieuwe boek van de Franse communist

: "Le problème Chinois". In een bespreking van het werk betoogde de redactie:

"In dit boek wordt op serieuze en belangwekkende wijze ingegaan op de ontwikkeling van de communistische beweging in China. Daarbij keert zich tegen de bekrompen verkettering van alles wat Chinees is. Het werk is aldus een veroordeling van de beginselloze en haatdragende houding, die in de Sowjet-Unie door Chroestsjow en andere leiders en in Frankrijk door de topleiders van de PCF is ingenomen ten aanzien van de Chinese kwestie."

En zij voegde daaraan toe:

"De standpunten die in zijn boek heeft uiteengezet, stemmen op een aantal belangrijke punten overeen met de mening die de CPN daarover reeds sinds geruime tijd heeft ingenomen en in het openbaar heeft kenbaar gemaakt."

Een ander voorbeeld is het commentaar, dat "De Waarheid" eind augustus j.l. afdruckte bij het bericht over de stellingname van het dagblad van de Oostenrijkse CP, "Volksstimme", tegen de opvatting van sommige Russische publicisten dat het atheïsme een der voorwaarden voor progressief handelen zou zijn:

"Wij herinneren eraan, dat de CPN tijdens haar congres in maart 1964 reeds vaststelde, dat er in de Sowjet-Unie in de propaganda voor het atheïsme een strekking merkbaar was om de succesvolle opbouw van de communistische samenleving afhankelijk te stellen van het verwerven van een bewust maatschappelijke, d.w.z. ongodsdienstige levensbeschouwing door het gehele volk. Er werd toen duidelijk gemaakt dat er geen twijfel over mag bestaan dat ongelovigen en gelovigen samen kunnen en moeten werken, niet alleen voor de vrede, maar ook voor het socialisme en communisme."

Merkwaardig is voorts dat de redactie van "De Waarheid" een artikel van de Joegoslavische (!) journalist over de achtergronden van de culturele revolutie in China "dermate interessant" vond dat zij op 23 september j.l. er een samenvatting van publiceerde. Mogelijk betrof die interesse vooral de conclusie van dat Mao Tse-tung in de ogen van het Chinese volk de verpersoonlijking en het symbool is van het nieuwe China en dat hij daarom ongetwijfeld de overwinning zal behalen in de culturele revolutie. Een aangelegenheid waarover de Russische leiders zich bepaald anders hebben uitgelaten!

Op persberichten, volgens welke de CPSU-leiding gebruik zou willen maken van de komende herdenking der Oktoberrevolutie in Moskou om een internationale conferentie van alle communistische partijen te organiseren, heeft de CPN in "De Waarheid" van 26 september j.l. scherp afwijzend gereageerd:

"De CPN en tal van andere partijen hebben het bijeenroepen van een internationale conferentie onder de huidige omstandigheden al eerder van de hand gewezen. Bij voortgaande principeloze scheldpartijen tussen de CPSU en de CP van China kan een internationale conferentie slechts leiden tot een scheuring in de internationale communistische beweging en schade toebrengen aan afzonderlijke partijen."

In hetzelfde artikel kritiseerde het CPN-dagblad uitlatingen van , de secretaris van de Hongaarse CP, en , een der secretarissen van de Tsjechische CP, die zich onlangs gekeerd hebben tegen de autonome opstelling van sommige CP'en, zonder deze overigens met name te noemen.

De CPN en de Roemeense CP

Op uitnodiging van de CPN-leiding heeft een delegatie van de Roemeense CP, bestaande uit (lid van het secretariaat), (lid van het centraal comité), en (tolk), van 8-15 september j.l. een bezoek gebracht aan Nederland. De Roemenen werden op het "Waarheid"-festival (10 september) begroet door CPN-voorzitter Paul de Groot, die een dag tevoren van een vakantie in Bretagne in Amsterdam was teruggekeerd. Tussen 12 en 14 september voerde de Roemeense delegatie partijbesprekingen met de CPN-leiders Paul de Groot, Henk Hoekstra, Marcus Bakker, Joop Wolff en , allen leden van het dagelijks bestuur. Over de inhoud van deze besprekingen is weinig bekend geworden, te meer omdat er geen

officieel communiqué is uitgegeven. Wel publiceerde "De Waarheid" op 16 september j.l. een artikel over het bezoek van de Roemenen, waarin vermeld werd dat de delegatie de CPN-districten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag bezocht en daar een "warme en vriendschappelijke ontvangst" had ondervonden. Over de partijbesprekingen stond in het "Waarheid"-artikel te lezen dat er "een brede reeks actuele problemen" werd gezien, "zowel van het internationale politieke leven als van de internationale communistische- en arbeidersbeweging". Deze uitwisseling van meningen - aldus het dagblad van de CPN - werd als zeer nuttig en positief beoordeeld door beide delegaties, die de wens tot uitdrukking brachten dergelijke consultaties voort te zetten en te ontwikkelen. Aangenomen kan worden, dat er verschillende onderwerpen aan de orde zijn geweest die de CPN-leiding op het ogenblik bezig houden, zoals de situatie van de PKI, de toestand in Vietnam, en het non-proliferatieverdrag. Uit het ontbreken van een door beide partijen ondertekend communiqué zou geconcludeerd kunnen worden dat het overleg tussen de CPN en de Roemenen niet tot voldoende overeenstemming heeft geleid. Mogelijk is echter ook, dat de CPN-leiding zich in een vlaag van autonomie niet heeft willen vastleggen op een gemeenschappelijk communiqué. De - eveneens autonoom ingestelde - Roemenen tonen zich evenwel op dit punt heel wat minder behoedzaam, blijkens de gezamenlijke verklaring die werd uitgegeven na partijbesprekingen tussen de Noorse en de Roemeense CP, eind augustus j.l..

De CPN en de oorlog in Vietnam

Het succes van de eind juli j.l. te Amsterdam door het communistische "Comité Hulp aan Vietnam", georganiseerde straatcollecte ten bate van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront (Vietcong) - er werd bijna f. 16.000,- opgehaald - heeft de CPN bewogen om pogingen in het werk te stellen dergelijke openbare inzamelingen ook in andere gemeenten (w.o. Utrecht) te houden. In een CPN-brochure over "Strijdend Vietnam", die begin september verscheen, geeft samensteller Marcus Bakker hoog op van bovengenoemd succes, dat geogst werd "zonder dat de initiatiefnemers voor de televisie werden gehaald, in de stoelen van Mies Bouman of Willem Duys, zonder aanbevelingen van Brandpunt of Achter het Nieuws". Het was dan ook geen actie, aldus Bakker, van het soort, waarbij men de slachtoffers tegelijk uitscheldt met de aanvallers, om toch vooral maar "eerlijk" te lijken. Neen, het was een partijdige actie, die ten doel had de tegenstanders van de Amerikanen te steunen: het Bevrijdingsfront van Vietnam! En dat nu aan deze partijdige actie door zoveel men-

sen is bijgedragen, dat toonde volgens Bakker toch wel aan "wat er aan het veranderen is in Nederland". Voortbouwend op deze gedachte, kwam het CPN-district Amsterdam in de derde week van september tot het initiatief zich in een brief te richten tot het bestuur van de federatie Amsterdam van de PvdA, met het voorstel een gezamenlijke demonstratie te organiseren tegen de oorlog in Vietnam onder de leuze: "Onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen en terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Vietnam". Het districtsbestuur van de CPN verklaarde verheugd te zijn "dat onder de Amsterdamse bevolking en haar organisaties steeds meer stemmen opgaan die aandringen op gemeenschappelijk optreden met name van de twee grootste politieke partijen in Amsterdam, de PvdA en de CPN, om een bijdrage te leveren ter beëindiging van de oorlog in Vietnam", en stelde voor om op korte termijn besprekingen te openen.

Dat de moeite die de CPN zich getroost om te getuigen van haar solidariteit met de Vietnamese communisten de waardering van laatstgenoemden heeft, bleek uit een op het "Waarheid"-festival door Paul de Groot voorgelezen telegram van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront, waarin dank werd uitgesproken voor de gegeven steun.

De kwestie Hulst

Na de schorsing van Wim Hulst, directeur van het reisbureau "Vernu" als lid van de CPN, is het in de CPN-afdeling Assendelft (woonplaats van Hulst) onrustig gebleven (zie M.O. 4 en 7/8). Hulst, die van de aanvang van deze kwestie af aan "zijn" reisbureau meer waarde bleek te hechten dan aan zijn verbondenheid met de CPN, heeft daaruit echter niet de consequentie getrokken, ook voor het lidmaatschap van de partij te bedanken. Het gevolg van deze gehele ontwikkeling is echter wel, dat de afdeling Assendelft in twee delen uiteen dreigt te vallen. Aan de ene zijde volgen de partijgetrouwe communisten al dan niet morrend de autonome lijn van de CPN-leiding; anderzijds hebben thans reeds ruim veertig Assendelftse CPN-leden hun lidmaatschap beëindigd, terwijl ongeveer vijftig abonnementen op "De Waarheid" zijn opgezegd. Deze laatste groep blijkt de solidariteit met het populaire (thans ex-) raadslid uit Assendelft hoger te stellen dan trouw aan de partij. Of zich uit deze laatste groep een pro-Russische "anti-partijgroep" zal ontwikkelen met de Vereniging "Nederland-USSR" (waarmee het reisbureau "Vernu" nauw is verbonden) als organisatorische basis moet worden afgewacht.

Leen Seegers

Op 6 september j.l. nam Leen Seegers afscheid van de Amsterdamse Gemeenteraad, waarin hij 40 jaar lang de CPN had vertegenwoordigd. Seegers, die vanaf 1916 lid was van de Sociaal Democratische Partij (later CPN, sinds 1935 CPN), werd direct na de tweede wereldoorlog wethouder van Amsterdam, eerst voor gemeentebedrijven, later voor publieke werken en volkshuisvesting. Na de communistische staatsgreep in Tsjecho-Slowakije in 1948 kwam hieraan een einde, doordat Seegers gedwongen werd het wethouderschap neer te leggen. Sindsdien maakte hij als gewoon lid deel uit van de raad. Seegers verwierf zich een reputatie door zijn kennis van zaken, met name op het gebied van de gemeentelijke financiën. Van 1957 tot 1960 was hij bovendien lid van de Eerste Kamer.

Seegers is er steeds in geslaagd de lijn van de partij te volgen, hoewel hij bepaald geen vriend van De Groot genoemd kan worden. Zo stonden De Groot en Seegers reeds in 1930 tegenover elkaar, waarbij de laatste De Groot van "oppertunistische politiek" beschuldigde en de eis stelde, dat mensen met dergelijke zwakheden "uitgesneden" moesten worden.

Ondanks zijn trouw aan de partij heeft Seegers er altijd eigen meningen op na gehouden. Een voorbeeld daarvan vormen zijn uitspraken in een vraaggesprek in "Het Vrije Volk" van 4 september j.l. Op de vraag, of de huidige autonome koers van de CPN de solidariteit met de Sowjet-Unie niet aantast, antwoordde Seegers dat dit inderdaad het geval is, er aan toevoegend "maar dat is dan ook een onjuiste politiek". Eveneens onjuist acht Seegers het, blijkens dit interview, dat de CPN niet op de conferentie van Karlovy Vary was vertegenwoordigd.

Bij zijn afscheid, tijdens een buitengewone raadsvergadering, kwam Seegers op dit interview terug. Volgens het verslag in "De Waarheid" van 7 september, merkte Seegers bij die gelegenheid met verontwaardiging op "duidelijk doelend op het geschrijf in Het Vrije Volk", dat de afgelopen dagen artikelen waren verschenen "die geprobeerd hebben tegenstellingen tussen hem en de partijlijn te suggereren".

Het heeft Seegers bij zijn afscheid van de raad niet aan blijken van waardering ontbroken. B. en W. van Amsterdam zullen zijn portret laten schilderen (het zal een plaats krijgen in het Stedelijk Museum), de Dienst van Sociale Zaken zal zijn kop in brons laten vereeuwigen en een Jubileumcomité bood Seegers een som geld aan, bestemd voor een reis naar zijn dochter in Californië. Bovendien overhandigde burgemeester Samkalden het jubilerend raadslid tijdens de buitengewone zitting de gouden medaille van de stad Amsterdam.

In eigen kring werd Seegers op 25 september een afscheidsreceptie in "Felix Meritis" aangeboden. Hier voerde _____ namens het Dage-lijks Bestuur van de CPN het woord, waarbij hij wees op het belang van het raadswerk als onderdeel van de strijd die de CPN voert. Wim van het Schip sprekend namens het Amsterdamse districtsbestuur, herinnerde er aan, dat Seegers behalve 40 jaar raadslid, ook ruim 50 jaar partijlid is. Seegers dankte in zijn antwoord de partij, die hem al die tijd het vertrouwen schonk om lid van de raadsfractie te zijn. "De partij was mijn leidsman bij al het werk dat ik heb verricht", aldus Seegers, hiermee tevens een verklaring gevend voor het gemak waarmee hij alle koerswijzigingen van de partij heeft kunnen volgen. Tekenend in dit verband is ook Seegers' uitspraak in een interview, dat hij geen vrienden, doch slechts kameraden in de partij heeft, die zo gauw ze geen lid meer zijn dan ook kameraad-af zijn.

De plaats in de CPN-fractie die door het vertrek van Seegers is opgevallen, zal ingenomen worden door _____, lid van het districtsbestuur van Amsterdam en van het partijbestuur. Nog een andere mutatie vond er plaats in de CPN-fractie van de Amsterdamse Gemeenteraad. _____ die door zijn partij is ingezet bij het bedrijfs-
werk in Amsterdam, werd vervangen door mevrouw _____, lid van het Amsterdamse districtsbestuur en lid van het partijbestuur.

Waarheidfestival

Op 10 september vond het traditionele Waarheidfestival plaats, dit jaar voor het eerst in de nieuwe "RAI". Deze kruising van kermis en politieke manifestatie trok minder belangstelling dan vorig jaar, toen het aantal bezoekers op 15.000 à 20.000 werd geschat. De recente "wapenschouw van de partij" trok naar hoogste schatting 14.000 mensen, ongeveer het aantal dat in 1965 het festival bezocht.

In de grote Europa-hal hadden NVB, ANJV, NVR en - natuurlijk - Pegasus ieder een eigen stand. Buitenlandse stands ontbraken geheel. Op één der galerijen was een tentoonstelling van schilderijen van "progressieve" kunstenaars als _____ en _____ ingericht.

Om 1 uur n.m. vond de grote politieke meeting plaats. Het presidium, o.l.v. partijvoorzitter De Groot, had op het podium plaatsgenomen onder de metershoge leuze "Eenheid van Links". De Groot werd geflankeerd door Marcus Bakker en Henk Hoekstra. Geruchten als zou uit het feit dat Hoekstra de grote rede hield afgeleid kunnen worden dat Bakker "uit de gratie is", werden weersproken door het kennelijk geanimeerde overleg tussen Bakker en De Groot tijdens Hoekstra's rede.

In zijn openingstoespraak heette De Groot alle aanwezigen, "allen die niet behoren tot een kleine groep van kapitaalbezitters", van harte welkom. Hij wees op het belang van "De Waarheid" als krant van en voor de arbeiders, de "enige krant die onafhankelijk is van welke macht ook". Speciaal heette De Groot welkom de delegatie van de Communistische Partij van Roemenië (vorig jaar was er op het Waarheidfestival geen enkele buitenlandse delegatie aanwezig). Tot slot van zijn toespraak las De Groot een telegram voor van het Vietnamese Bevrijdingsfront, waarin dank werd gebracht voor de hulp van "het Nederlandse volk" ondervonden.

Hoekstra werkte in zijn rede alle bekende CPN-standpunten en eisen af, waarbij weinig nieuws te beluisteren viel: vóór hogere lonen, tegen de EEG, tegen atoomwapens voor West-Duitsland, tegen de "generaalsklik" in Indonesië, solidariteit met Vietnam, tegen het racisme in met name de VS.

Sprekend over de tegenstellingen in de communistische wereld, stelde Hoekstra dat er in die controversen een lichtpuntje te bespeuren viel, daar steeds meer communistische partijen zich, evenals de CPN, op het standpunt van de autonomie gaan stellen. Verheugend noemde ook Hoekstra in dit verband de aanwezigheid van de Roemeense delegatie.

Evenals De Groot wees ook Hoekstra op het belang van een eigen krant, daarbij de "campagne" van "Het Vrije Volk" tegen de CPN aan de kaak stellend. Toppunt van leugenachtigheid noemde Hoekstra het (overigens juiste) bericht als zou de CPN in Amsterdam in ledental achteruit zijn gegaan.

Naar aanleiding van de ontwikkelingen in de KVP stelde Hoekstra dat de CPN geen samenwerking wenste met "zogenaamde radicalen" als en . Ook de vakbonden - en Hoekstra noemde met name het NVV - hebben zich naar zijn mening ontpopt als knechten van de monopolies en van de regering. Wat de CPN echter voor ogen staat is een progressieve formatie van communisten, socialisten en gelovigen, die zich nu reeds kunnen verenigen op concrete eisen. Loonsverhoging moet daarvan de voornaamste zijn.

Na beëindiging van Hoekstra's rede riep Frits Dragstra de aanwezigen op tot het geven van "veel, heel veel geld" voor versterking van partij en krant.

Al met al vormde dit festival een bevestiging van de reeds bekende CPN-standpunten. Ook het chronische geldgebrek van de partij kwam op dit 27ste Waarheidsfestival met nadruk naar voren.

H O O F D S T U K   I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

De frontorganisaties en het conflict in het Midden-Oosten

In het voetspoor van Moskou - en schier even snel en ongenuan-
ceerd als de Kreml politicologen - maakten de internationale communis-
tische frontorganisaties in de loop van juni hun "standpunt" in het
Israëliisch-Arabische conflict openbaar.

Zo wedijverden WVR, WVV, IDVF, IOJ en IUS in het bijeenroepen
van speciale bestuursvergaderingen, het uitgeven van secretariaatsver-
klaringen en het zenden van telegrammen of boodschappen aan UNO en
Oe Thant, waarin de communistische solidariteit met de Arabische zaak
werd geëtaleerd: kennelijk stuk voor stuk centraal-gestimuleerde po-
gingen om de Sowjet-Unie goedkope prestige-successen bij de Arabieren
te verschaffen dan wel om het door haar geleden prestige-verlies goed
te maken.

Alleen de FIR reageerde - blijkbaar onder invloed van zijn uit-
eenlopend ledenassortiment - wat later en daardoor waarschijnlijk ook
wat genuanceerder.

Toch deden zich ook in andere internationale frontorganisaties
en zeker binnen een aantal nationale affiliaties daarvan wel spanning-
gen i.v.m. het Sowjet-standpunt voor. Met name de Nederlandse hulp-
organisaties waren wat dit betreft weer geheel "in stijl", hetgeen in
het voetspoor van de ook hier weer "autonome" CPN niet zo verwonderlijk is.

Daar de oppositionele geluiden van buiten en binnen Nederland
eerst in de afgelopen weken doorkwamen, kon daaraan niet eerder aan-
dacht worden besteed. Achtereenvolgens treden nu de vrouwenbeweging,
de vredesbeweging, de jeugdbeweging en de verzetsbeweging voor het voet-
licht.

De vrouwenbeweging

De Internationale Democratische Vrouwenfederatie (IDVF) heeft
zich van meet af aan op uiterst felle wijze gekeerd tegen Israël. Op
31 mei - dus nog vóór het uitbreken van de oorlog - zond het secretari-
aat van de IDVF een telegram aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde
Naties, waarin werd gesteld dat in het Midden-Oosten door Israëliische

regeringskringen een militair conflict werd uitgelokt op instigatie van de Verenigde Staten, Engeland en andere reactionaire krachten.

In aansluiting hierop werd medio juni door het Bureau van de IDVF een verklaring van solidariteit afgelegd met de vrouwen der Arabische landen. In een telegram aan deze vrouwen werd nogmaals gesteld, dat de agressie van de Israëliische troepen, waaraan de Arabische landen ten slachtoffer waren gevallen, was geïnspireerd en ondersteund door Anglo-Amerikaanse regeringskringen.

In een tweede telegram aan de secretaris generaal der Verenigde Naties werd het voorstel van de Sowjet-Unie tot bijeenroeping van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties en veroordeling van Israël ondersteund.

De Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB) conformeerde zich daarentegen geheel en al met het standpunt van de CPN, zoals dit in de Tweede Kamer werd vertolkt door Marcus Bakker. Het conflict in het Midden-Oosten werd derhalve door de NVB afgedaan als een conflict tussen imperialistische en feodale machthebbers en als een strijd om oliebelangen, waarvoor geen druppel arbeidersbloed mocht vloeien. Van een puur pro-Arabisch standpunt kon derhalve geen sprake zijn.

De vredesbeweging

De - alle structurele veranderingen ten spijt - nog altijd door Moskou gedirigeerde communistische "Wereldvredeeraad" (WVR) koos, evenals de IDVF duidelijk stelling tegen Israël en vóór de Arabische wereld. Zo werd in een op 12 juli uitgegeven verklaring van de WVR b.v. gesteld, dat de door de imperialistische machten - in het bijzonder de Verenigde Staten - gesteunde Israëliische agressie tot een wereldoorlog had kunnen leiden. Om de vrede in het Midden-Oosten te herstellen, werd onvoorwaardelijke terugtrekking van de Israëliische strijdkrachten op de posities, welke voor het uitbreken van de vijandelijkheden werden ingenomen, noodzakelijk geacht.

Uiteraard reageerde het bij de WVR aangesloten Israëliisch Vredescomité fel op deze verklaring. Bij monde van _____, lid van het dagelijks bestuur van de Israëliische communistische partij en van het Israëliische Vredescomité, werd scherpe kritiek geleverd op de houding van de Wereldvredeeraad.

De Duitse Vredesraad nam onlangs het initiatief tot een seminarium ter bestudering van de problematiek in het Midden-Oosten. Ook het Internationaal Tribunaal van Lord B. Russell besloot tot nadere bestudering van het conflict en kondigde aan dat een onderzoekingscommissie naar Israël zou gaan.

Dit voornemen ontving echter een weinig gunstig onthaal in Israël, omdat reeds voor het vertrek "een gedetailleerd rapport over de Israëlische aanval op de Arabische landen" in het vooruitzicht was gesteld.

De Nederlandse Vredesraad (NVR) heeft zich - geheel in de pas met de CPN - van duidelijke uitspraken inzake de kwestie Israël onthouden. Indirect oefende de NVR echter wel kritiek uit op het standpunt van de WVR, door in "Vrede" een artikel op te nemen van de Secretaris van de "Joodse" CP in Israël, , die de sabotagedaden van Arabische terreurorganisaties op Israëlische bodem een van de bronnen noemde, die tot het conflict hebben geleid. Volgens hem kon de vrede slechts worden bereikt op basis van wederkerige erkenning van de nationale rechten van beide partijen.

De sterk door de WVR beïnvloede Praagse Christelijke Vredesconferentie (CVC) koos, traditiegetrouw, voor de lijn van Moskou. In een verklaring van het Internationaal Bestuur, in juli j.l. te Zagorsk afgelegd, veroordeelde de CVC-leiding het Israëlisch optreden. Naar onlangs bleek, stuitte deze verklaring bij enkele prominente figuren van de Westduitse CVC-afdeling op verzet. Zij menen, dat de verklaring op ontoereikende en verkeerde informatie berust, de politieke feiten niet verdisconteert en ook in theologisch opzicht tekortschiet. Voor een blijvende vrede vinden zij het absoluut noodzakelijk, dat de Arabische landen eindelijk het bestaan van Israël erkennen.

Ook de Franse CVC-afdeling nam een wat gematigder houding aan.

De Nederlandse CVC-afdeling liet, blijkens een rondschriften van augustus 1967, eveneens een kritisch geluid horen. In een brief aan het Internationaal CVC-bestuur te Praag werd verzocht de crisis in het Midden-Oosten niet meer in discussie te brengen, totdat de Israël-commissie meer klaarheid zou hebben gebracht.

De jeugdbeweging

N.a.v. het echec, dat de Arabische volkeren in hun strijd tegen

Israël leden, liet Roel Walraven zich in leidende ANJV-kringen laatdunkend uit over de politiek van Moskou: om het prestigeverlies van de Sowjet-Unie te compenseren moesten blijkbaar allerlei conferenties van de vredes- en vrouwenbeweging en ook van de WFDY bijeen worden geroepen. Het ANJV weigerde dan ook deel te nemen aan een in juni door het Uitvoerend Comité van de WFDY in Oost-Berlijn gehouden spoedzitting, belegd om te komen tot een actieprogramma ter ondersteuning van het Arabische volk in zijn strijd tegen "de agressie" van Israël.

Het ANJV motiveerde haar weigering "officieel" door te stellen, dat de voorbereidingstijd voor deze bijeenkomst tekort was en dat het op die vergadering zijn standpunt niet op vruchtbare wijze uiteen zou kunnen zetten.

Voorts was het ANJV van mening, dat de UNO in dit "olie-conflict" moest optreden en dwingende maatregelen moest treffen om er langs vreedzame weg een einde aan te maken.

Walraven maakte verder duidelijk dat het ANJV er geen behoefte aan had om ongenueanceerd steun te geven aan de "bourgeois-regering" van Nasser.

De verzetsbeweging

De Fédération Internationale des Résistants (FIR), een vrijwel Europese frontorganisatie waarbij overigens ook Israëliische verenigingen van oud-strijders en -verzetsstrijders zijn aangesloten, gaf duidelijke tekens van onzekerheid en innerlijke verdeeldheid. De communistische leiding, die de FIR altijd adverteert als een "brede" organisatie van anti-fascisten, waarin communistische oud-verzetsstrijders en -concentratiekampgevangenen onder meer samenwerken met Franse kameraden uit de kring der Gaullisten, kon zich niet veroorloven Israël zonder meer als agressor aan de kaak te stellen. Het was onvermijdelijk, dat het in een uitgebreide secretariaatszitting van de FIR op 4 juni in Sofia tot moeilijkheden kwam. Eerst later kon men het - met moeite - eens worden over een compromis-standpunt, waarin werd gewezen op de noodzaak van vrede in het Midden-Oosten en het bestaansrecht van Israël evenzeer werd erkend als het recht op terugkeer van de Arabische vluchtelingen. Hoeveel voeten het vinden van deze compromis-oplossing in de aarde heeft gehad, mag onder meer worden afgeleid uit het feit dat in het juni-nummer van het FIR-orgaan "Résistance Unie" wel een kort verslag werd gepubliceerd over de secretariaatszitting in Sofia, doch met geen woord is gerept van de

bespreking aldaar over het conflict in het Midden-Oosten. Pas in het nummer van juli-augustus werd een standpunt geformuleerd. Daarin werd - onder verwijzing naar een gemeenschappelijke verklaring van Franse en Italiaanse oud-verzetsstrijders - gepleit voor het respecteren van het bestaansrecht van alle bij het conflict betrokken volkeren. Een schuldvraag werd niet gesteld, een veroordeling niet uitgesproken.

Verenigd Verzet 1940-1945, even nauw verbonden aan de CPN als de Nederlandse Vrouwenbeweging, liep helemáál vast. Voor de enge kring van eigen leden had men wel kunnen volstaan met het uitdragen van het CPN-standpunt. De leiding van Verenigd Verzet moest er echter ook rekening mee houden, dat tot de periferie van de verzetsorganisatie onder meer behoren: het Nederlands Auschwitz Comité (NAC) en het Protestcomité Vrijlating Oorlogsmisdadigers (PVO) - mantelcomité's met een brede aanhang van niet-communisten, die vooral waardering genieten in Joodse kringen.

De redactie van "de stem van het verzet" sprak derhalve in haar nummer van juni-juli '67 met twee tongen: enerzijds trachtte zij de indruk te wekken zich te stellen achter de van grote sympathie voor Israël getuigende motie, aangenomen in de Tweede Kamer; anderzijds haastte zij zich te verklaren, dat "de hele tragedie van wat ... is gebeurd, te wijten is aan imperialistische en zelfzuchtige belangen ...". In dezelfde adem volgde daarop: "Het is bekend, dat de Verenigde Staten een sterke invloed uitoefenen op de politiek van Israël en zijn regering". Het Janus-achtige betoog eindigde (uiteraard) met een slag om de arm: "Ongetwijfeld zal de eerstvolgende tijd nog heel wat stof bieden om op dit ernstige probleem van het Midden-Oosten terug te komen."

Tegen de tijd, dat het nummer van augustus-september uitkwam, had de redactie haar standpunt wat bijgeschaafd. Ditmaal werd een heel wat strakker betoog geleverd, waarin zowel gewag werd gemaakt van rechtse groepen in Israël, als van oorlogszuchtige groepen bij de Arabische staten, voorts het belang van de oliemagnaten bij het voortbestaan van tegenstellingen tussen Arabieren en Joden werd onderstreept en tenslotte de nadruk werd gelegd op het belang van vrede in het Midden-Oosten en van onderhandelingen op basis van gelijkheid en erkenning van elkaanders rechten.

Het Nederlands Auschwitz Comité (NAC) legde, in een redactionele beschouwing in zijn orgaan van juni 1967 de nadruk op het belang van vrede in het Midden-Oosten en het bestaansrecht van Israël. In een op

8 juni aan de Veiligheidsraad verzonden telegram werd aangedrongen op bemiddeling ten gunste van een wapenstilstand en een duurzame vrede.

In het nummer van juli-augustus zag de voorzitter van het NAC zich genoodzaakt redactie en comité te verdedigen tegen bezwaren van lezers, die de stellingname van juni "kil" hadden genoemd. Voorzitter

legde er daarbij de nadruk op, dat de sympathie van het NAC voor Israël niet mag betekenen, dat men zich achter een oorlog stelt.

Tenslotte veroorzaakte de crisis in het Midden-Oosten ook nog enige wrijving in de communistische World Federation of Scientific Workers (WFSW). Zo zou, naar verluidt, de Utrechtse communistische professor dr. hebben bedankt als lid van deze organisatie, omdat hij het niet eens was met een verklaring van het regionale WFSW-centrum te Cairo.

Hulp voor Vietnam

In het september-nummer van het verenigingsorgaan van de Nederlandse Vrouwenbeweging is een verslag opgenomen van de ervaringen van de Nederlandse delegatie, die in juni van dit jaar in Parijs aan de Noordvietnamese legatie-secretaris de gelden afdroeg, die in Nederland door het Comité Hulp aan Vietnam en de NVB waren ingezameld ten behoeve van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront. "De Vietnamese vertegenwoordiger", luidt het verslag, "bevestigde onze mening, dat naast de solidariteit vooral de politieke kant van de inzameling van grote waarde is".

Op grond van deze uitspraak wordt thans in de NVB de opvatting gehuldigd, dat het Vietnamese Bevrijdingsfront op demonstraties in het buitenland en druk op met de Amerikanen verbonden regeringen meer prijs stelt dan op financiële hulp.

Cultuur

De Vereniging "Nederland-USSR" en het reisbureau "Vernu"

Door de Vereniging "Nederland-USSR" is in het kader van de festiviteiten ter gelegenheid van de 50ste herdenking van de Oktober-revolutie onder meer een "Vernu"-reis naar de Sowjet-Unie voorbereid. Het gaat hier om een vakantiereis van 15 dagen naar Moskou en Leningrad, met gelegenheid tot het bijwonen op 7 november van de feestelijkheden op het Rode Plein. "Vernu" berekent aan treinreis- en verblijfkosten

in de toeristenklasse fl. 665.- per persoon. Een nieuwe doorn in het oog van Paul de Groot!

Commentaar op cultureel verdrag

In het september-nummer van het verenigingsorgaan van "Nederland-USSR" is eindelijk een - tamelijk formeel gesteld - commentaar verschenen op de ondertekening van het culturele verdrag tussen Nederland en de Sowjet-Unie op 14 juli 1967. De redactie van het blad legt daarin de nadruk op de taak, die de Vereniging "Nederland-USSR" tot nog toe heeft vervuld op het terrein van de culturele uitwisseling tussen Nederland en de Sowjet-Unie.

ANDERE GROEPERINGS

De PSP en het Midden-Oosten.

De PSP tracht met betrekking tot het conflict in het Midden-Oosten een onpartijdig standpunt in te nemen. Dit neemt niet weg, dat het bestaan van de staat Israël voor deze pacifistische partij een onbetwistbaar uitgangspunt is. Zij is dan ook van mening, dat de Arabische landen Israël zullen moeten erkennen. Daartegenover zou Israël geen gebiedseisen mogen stellen, een oplossing moeten vinden voor het vraagstuk van de Arabische vluchtelingen en bereid moeten zijn met Jordanië in een federatie te treden, die op haar beurt deel zou uitmaken van een te vormen Arabische economische gemeenschap.

De verantwoordelijkheid voor het uitbreken van de vijandelijkheden wordt door de PSP in het midden gelaten. Een artikel in het partij-orgaan "Radikaal" van juni 1967 - van de hand van de hoofdredacteur - had niettemin een pro-Israëliëse ondertoon:

"Zelfs als mocht blijken, dat militair gesproken Israël begonnen is, dan zegt dat nog niet veel, omdat de strategische positie van Israël zo beroerd is, dat dit land zich nauwelijks permitteren kan af te wachten tot het aangevallen wordt".

Duidelijker "neutraal" was de verklaring, welke op 26 juni door het partijbestuur werd uitgegeven. Daarin zei het van oordeel te zijn, dat hulpacties die ten doel hebben alleen Israël te steunen, niet alleen een verdere verscherping van de welvaartstegenstellingen in het betrokken gebied ten gevolge zullen hebben, maar ook het Arabische wantrouwen ten opzichte van Israël en van de westelijke hulpverlenende landen zullen vergroten. Het bestuur deed dan ook een beroep op de Nederlandse bevolking financiële steun aan alle oorlogsslachtoffers te geven.

De commissie Buitenlands Beleid van de PSP heeft inmiddels - omdat de voorlichting in Nederland naar haar mening te eenzijdig (pro-Israël) was - een tweetal informatie-bulletins betreffende het Midden-Oosten uitgegeven. Tijdens een PSP-radio-uitzending op 4 september j.l. werd de aandacht nog eens speciaal op deze bulletins gevestigd.

Na overleg met de Utrechtse Disputorenrraad en het Landelijk Jongerencomité Israël (LJI) werd bovendien besloten om met de organisatoren van een te Leiden gehouden teach-in over het Midden-Oosten, gezamenlijk één bulletin uit te geven. Het doel van dit bulletin, waarvan het eerste nummer inmiddels is verschenen, is het verstrekken van informatie, terwijl het ook ruimte voor discussie biedt.

De redactieleden hebben elkaar gevonden in de formule, die Jean Paul Sartre meegaf aan de speciaal aan de Midden-Oostenproblematiek gewijde aflevering (Le conflit israélo-arabe) van zijn tijdschrift "Les Temps Modernes" (juni 1967). Het motto luidt:

"..... Hoe de situatie ook is ..... zelfs als er bloed vloeit, spreken wij de wens uit dat onze lezers zich de tijd gunnen om over deze artikelen na te denken en dat onze lezers zonder hun voorkeur en weerzin te laten meespreken, er geduldig de waarheid uithalen, hoe ingewikkeld en tegenstrijdig die ook is".

De reis van Boetes naar Noord-Vietnam

Op uitnodiging van het Noordvietnamees Vredescomité heeft het Eerste-Kamerlid voor de PSP, drs. O.M. Boetes, voornaamste initiator van de maandelijkse protest-tochten van de Actiegroep Vietnam, een zesdaags bezoek gebracht aan Hanoi. Bij zijn vertrek sprak hij de hoop uit, dat hij behalve de hoofdstad ook "de provincie" zou kunnen bezoeken, teneinde ook daar met eigen ogen de gevolgen van de Amerikaanse bombardementen te zien en de stemming onder de bevolking af te tasten. Voorts zou hij er namens de Amerikaanse Quakers een pleidooi houden om het met medicamenten geladen Quaker-schip "Phoenix" tot Noord Vietnam toe te laten. Zoals bekend heeft deze activiteit van de Quakers in de Verenigde Staten nogal wat opschudding gewekt.

Niet geheel voldaan is hij op 6 september j.l. van deze reis in ons land teruggekeerd. Zo bleek hij teleurgesteld over de terughoudendheid van de Noordvietnamese autoriteiten. Veel van zijn vragen waren onbeantwoord gebleven en ook had hij zich niet buiten de hoofdstad mogen begeven. Het is niet onmogelijk, dat men hem als Quaker of "pacifist" niet geheel vertrouwde. Naar verluidt zou men ook in PSP-kring niet geheel tevreden zijn met het door hem bereikte resultaat. Zo had men verwacht, dat hij meer anti-Amerikaans materiaal zou meebrengen.

Opvallend vond hij het, dat de mensen met wie hij had gesproken niet erg genuanceerd over de oorlog dachten! De houding van de bevolking was volgens hem te vergelijken met de houding van het Nederlandse volk tijdens de bezetting, toen men ook hier geneigd was bepaalde dingen in een te ongunstig licht te bezien. Deze vergelijking gaf het communistische dagblad "De Waarheid" aanleiding tot het volgende venijnige commentaar:

"Zoals er toen bij ons geen enkel begrip was voor de nazi's, is er nu in Vietnam geen enkel begrip voor het optreden van de Amerikanen. Het tekent Boetes in beide gevallen zulk begrip wél te kunnen opbrengen".

Opmerkelijk uit de mond van een pacifist is de uitspraak, welke hij enige dagen na zijn terugkeer uit Noord-Vietnam deed. Hij stelde toen, dat indien volkeren de wapens opnemen om zich te verdedigen tegen buitenlandse agressie, dit niet in strijd is met de beginselen van de pacifisten.

Conferentie van "voorhoede"-jeugdorganisaties

In Frankfort a.d. Main werd in de eerste helft van september 1967 een conferentie gehouden van afgevaardigden van een achttal jeugd- en studenten-organisaties uit België, Frankrijk, Italië, Nederland en West-Duitsland. Deze organisaties, die zich de socialistische voorhoede-jeugd van West-Europa noemen, zijn verenigd in de zogenaamde Conferentie van Brussel, die aldaar voor de eerste maal in maart 1967 bijeenkwam.

De besprekingen in Frankfort waren, aldus een verslag in "Vrij Nederland" van 23 september j.l., voornamelijk aan politieke zaken gewijd. In een na afloop uitgegeven verklaring, die door de deelnemende organisaties werd ondertekend, werden uitspraken gedaan over Vietnam en over de conferentie van de Latijns-Amerikaanse solidariteits-organisatie, de OLAS.

Inzake de OLAS verplichtten de deelnemende organisaties zich informatie te gaan geven aan en discussies te organiseren met de Europese jeugd. Voorts werd steun toegezegd aan de Cubaanse revolutie en de gewapende strijd in Latijns-Amerika.

Voor wat Vietnam betreft werden de overwinningen van de afgelopen zomer van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront, alsmede de heldhaftige weerstand van het Noordvietnamese volk, toegejuicht.

Ondanks alles, aldus de verklaring, breidt het imperialisme zijn escalatie echter steeds verder uit: het bedreigt de volksrepubliek China, probeert de volksrepubliek Noord-Korea en infiltreert in Laos en Cambodja. Het imperialisme heeft inderdaad begrepen, dat zijn nederlaag in Vietnam een nederlaag zou zijn voor zijn "globale" strategie, die erop gericht is om de overheersing van het kapitalistisch systeem gewapenderhand te vestigen.

"Zich ervan bewust dat slechts een internationaal gecoördineerde actie het imperialisme schaakmat zou kunnen zetten", verklaarden de deelnemende organisaties zich solidair met die Amerikanen, die zich verzetten tegen de imperialistische agressie in Vietnam. In navolging daarvan wekken de ondertekenaars de Europese jeugd op om de 21ste en 22ste oktober a.s. te vieren als dagen van internationale solidariteit met de Vietnamese revolutie.

Aan het slot van het perscommuniqué werd medegedeeld, dat besloten was om, ter ondersteuning van deze revolutie, in januari 1968 in Berlijn, een internationale dag van de jeugd te organiseren. De verklaring werd voor wat Nederland betreft alleen ondertekend door de democratisch-socialistische studenten-organisatie "Politeia". De Socialistische Jeugd van Nederland (SJ), die qua instelling zeker ook tot de "voorhoede"-jeugdorganisaties gerekend moet worden, nam zij verklaarde - door een misverstand niet aan de beraadslagingen in Frankfort deel.

Het is de vraag of dat inderdaad de werkelijke reden was. Reeds in mei j.l. had de SJ laten weten (en zij herhaalde dit eind september, zij het enigszins afgezwakt) niet mee te willen werken aan de vorming van een secretariaat voor een aantal linkse groeperingen in West-Europa. Men was van mening, dat het niet nodig was om naast de bestaande (bonafide) Internationale Unie van Socialistische Jeugd (IUSY) en de (communistische) Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ), nog een derde internationale jeugdorganisatie op te richten, zoals de Conferentie van Brussel van maart 1967 kennelijk beoogde.

Dit wil evenwel niet zeggen, dat de SJ ook afwijzend zou staan tegenover de politieke doeleinden van de "voorhoede"-jeugdorganisaties. Opvallend is, dat een gedeelte van de inhoud van de Frankfortse verklaring overeenstemt met een redactioneel artikel in het septembernummer van het SJ-periodiek "Voorwaarts", dat kort vóór de conferentie in Frankfort verscheen. Daarin wordt de relatie aangetoond tus-

sen de OLAS en de oorlog in Vietnam, waarbij herinnerd wordt aan een uitspraak van Ché Guevara, de van huis uit Argentijnse socialist, die een tijdlang Castro's rechterhand was en thans in Zuid-Amerika de revolutie zou organiseren. Volgens hem moet men, om het imperialisme te verzwakken, twee, drie of meer "Vietnams" stichten. Daarbij wordt dan niet alleen gedacht aan Latijns-Amerika, maar ook aan de revolutionaire beweging van de negers in Amerika zelf (Black Power).

Het feit dat Berlijn gekozen werd voor de viering van de internationale dag in januari 1968, houdt mogelijk verband met de activiteiten, die de Berlijnse afdeling van de Socialistische Duitse Studentenbond (SDS) recentelijk aan de dag legde, o.a. in verband met het bezoek van de Sjah van Perzië. Deze acties vonden alom in de links-radicalen hoek (voor wat Nederland betreft o.a. bij de SJ) veel weerklank. De SDS was één der aan de conferentie in Frankfort deelnemende organisaties.

Wat het Amerikaanse initiatief voor een Vietnam-actie op 21 en 22 oktober betreft, werd bekend dat hiervoor ook in Nederland - althans voor de eerste dag - activiteiten op stapel staan. Zo wil het Comité Vietnam van (zie M.O. 4-1967, pag.26) dan een grote demonstratie organiseren (plaats nog onbekend). Dit comité, dat zich oorspronkelijk alleen beijverde voor stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam, heeft thans een oproep doen uitgaan waarin men verzocht wordt zich uit te spreken voor solidariteit met de demonstranten in Amerika, onvoorwaardelijke stopzetting en definitieve beëindiging van de bombardementen, erkenning van het Zuid-vietnamese nationale bevrijdingsfront als zelfstandige onderhandelingspartner en zelfbeschikking voor het Vietnamese volk. Naar verluidt zou de Actiegroep Vietnam besloten hebben om als groep aan deze demonstratie mee te doen.

SJ-activiteiten

De SJ zal op 7 en 8 oktober a.s. in het clubhuis aan de Haarlemmer Houttuinen 73 in Amsterdam haar 7e (jaarlijkse) congres houden. In verband daarmee verscheen een zgn. beschrijvingsbrief, waarin de verschillende bestuursleden verslag uitbrengen van hun activiteiten en van die der organisatie in het afgelopen verenigingsjaar.

Belangrijke punten daarin zijn de relaties met het buitenland en een eerste poging tot samenwerking met "Politeia".

Ook het septembernummer van "Voorwaarts" gaf nieuws over de buitenlandse betrekkingen. Zo blijkt, tot half juni j.l. 2e voorzitter van de SJ, kortgeleden een bezoek te hebben gebracht aan Boedapest, waar hij met bestuursleden van de WFDJ de aanvraag van zijn organisatie om geassocieerd lid te mogen worden, besprak. Zijn bevindingen waren bemoedigend. De WFDJ had grote belangstelling voor de SJ-activiteiten aan de dag gelegd en verzocht om toezending van een overzicht daarvan in de Franse of Engelse taal en van het blad "Voorwaarts". Eén van de WFDJ-bestuurders had toegezegd zijn best te zullen doen om materiaal op te sturen over de Oktober-revolutie. Hij was enthousiast over de SJ-plannen tot het organiseren van een herdenkingstentoonstelling daarover (vide M.O. 7/8 1967, pag. 30-31). De WFDJ zou nog dit najaar over de SJ-aanvraag beslissen.

Voorts heeft de SJ zich - mede als voorbereiding op het lidmaatschap van de WFDJ - gepresenteerd aan enkele jeugdorganisaties in communistische landen, zoals die in Rusland, Polen, Tsjecho-Slowakije en Joego-Slavië. Daartoe reisde o.m. de algemeen-secretaris

naar het Oosten. Volgens de beschrijvingsbrief wijst alles erop, dat deze presentatie de basis kan zijn voor goede wederzijdse betrekkingen. Wel schijnen er nog misverstanden te bestaan tussen de Oostduitse communistische Freie Deutsche Jugend (FDJ) en de SJ.

Ten aanzien van de samenwerking van de SJ met "Politeia" werd bekend, dat deze laatste organisatie per 1 oktober 1967 een collectief abonnement op het SJ-periodiek "Voorwaarts" heeft genomen en daarmee de uitgave van het eigen orgaan heeft stopgezet. Met ingang van die datum zal één pagina van "Voorwaarts" ter beschikking worden gesteld aan "Politeia".

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 26 sept. - 10 okt.1967	Internat.ontmoeting van jeugdleiders.	SU	Russ.pioniersorga- nisatie.
sept./okt.1967	Intern.conf. over toerisme van jeugd- en studentenorg.	Boedapest	Intern.Bureau v. Toerisme en Jeugd- uitwisseling(BITEJ).
sept./okt.1967	Conf.v.jeugd en studenten over Europese veiligheid.	Tsjecho- Slowakije.	Wereldfed.Dem.Jeugd (WFDJ) en Intern. Unie van studenten (IUS).
oktober 1967	Conf.v.Europese Vredes- comité's.	O.-Berlijn	Wereldvredesraad (WVR).
oktober 1967	Conf.over Europese veilig- heid.	Wenen	Wereldfed.v.Weten- schappelijke Werkers(WFWW).
* 7 en 8 okt.1967	7e congres SJ.	Amsterdam	Socialistische Jeugd.
* 14-17 okt. 1967	Bijeenkomst Alg.Raad IDVF.	Praag	Internat.Democr. Vrouwenfederatie.
* Eind okt. 1967	Internat. conf. over steun aan de bevrijdingsstrijd in Rhodesië, de Portugese kolo- niën en de Zd.Afr.Republiek.	Conakry	Arabische en Afri- kaanse leden van de Wereldvredesraad (WVR).
* 28-29 okt.1967	Conferentie over organisa- torische kwesties.	Den Haag	Algemeen Nederlands Jeugdverbond(ANJV).
* Begin nov.1967	Internat.krantententoonstel- ling en Presidium-zitting IOJ.	Praag	Internat.Org.van Journalisten(IOJ).
* 20-22 nov.1967	Conf. inzake Europese Veil- igheid.	Eisenach (DDR)	Christ.Vredescon- ferentie (CVC).
* 25 nov. 1967	Demonstratieve landelijke bijeenkomst onder het mot- to "Recht op Werk".	Deventer	Algemeen Nederlands Jeugdverbond(ANJV).
november 1967	Bijeenkomst van jeugd uit NAVO- en Warschaupact- landen.	Finland	Wereldfed. v. Dem. Jeugd (WFDJ).

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
1 en 2 dec. 1967	Bijeenkomst Alg.Raad FIR.	O.-Berlijn	Internat.Fed. van Verzetstrijders (FIR).
22-24 dec.1967	22e CPN-congres.	Amsterdam	CPN.
* eind 1967	Zitting Presidium WVR.	Khartoum	Wereldvredesraad.
1967	Conferentie over solidariteit met de Arabische volkeren.	Algiers	Wereldfed.Dem. Jeugd (WFDJ).
31 maart - 5 april 1968	IIIe Chr.Vredesconferentie.	Praag	Christelijke Vredesconferentie (CVC).
april 1968	Conferentie i.z. Europese veiligheid en Wetensch. samenwerking.	Wenen	Wereldfederatie van Wetenschappelijke Werkers(WFVW).
voorjaar 1968	Congres i.z. Europese Veiligheid.	?	Wereldvredesraad (WVR).
* 28 juli - 6 aug. 1968	9e Wereldjeugdfestival.	Sofia	Wereldfed. v. Dem. Jeugd (WFDJ) en Internat. Unie van Studenten (IUS).
* Zomer 1968	Bijeenkomst van jeugd uit Navo- en Warschaupactlanden.	Helsinki	Wereldfed. v. Dem. Jeugd (WFDJ).
* 18-21 sept.1968	5e Medische Congres FIR.	Warschau	Internat. Federatie van Verzetstrijders (FIR).

* Nieuw c.q. aangevuld.